

Дзюра О. В.
старший судовий експерт
сектору досліджень у сфері інформаційних технологій
Тернопільського НДЕКЦ МВС

РИЗИКИ ПОРУШЕНЬ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 березня 2022 року Верховною Радою України був прийнятий Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» № 2142-IX [4] з метою приведення у відповідність національного законодавства до реалій, зумовлених військовою агресією російської федерації проти України. У ньому в тому числі передбачено норми, що вносять зміни до Митного кодексу України в частині надання Кабінетові Міністрів України права на встановлення критеріїв товарів, стосовно яких митні органи не здійснюють заходи, спрямовані на сприяння захисту прав інтелектуальної власності, які, своєю чергою, передбачені розділом XIV Митного кодексу України [2]. Також Законом встановлено, що на період дії воєнного, надзвичайного стану, на території України продовження строку реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності здійснює відповідний програмно-інформаційний комплекс єдиної автоматизованої інформаційної системи митних органів України в автоматичному режимі.

Разом з цим, поряд з очікуваними позитивними ефектами від даних законодавчих новацій, націлених на перезапуск економіки під час повномасштабної війни, стимулювання підприємців до зовнішньоекономічної діяльності, збільшення податкових надходжень до бюджету, недопущення на внутрішньому ринку нестачі необхідних категорій товарів та його насичення товарами першої необхідності, все ж є

значні ризики створення сприятливого підґрунтя для розповсюдження шахрайства через ввезення та значне поширення контрафактної продукції. Такі обставини викликають чималу занепокоєність компаній-правовласників, а також фахової спільноти.

Як слушно відзначає адвокат та патентний повірений О. Пахаренко: «Контрафактна продукція – це порушення прав інтелектуальної власності (ІВ), яке несе підвищені (порівняно з іншими порушеннями прав ІВ) соціально-економічні ризики, оскільки це продукція невідомого походження та якості, виробництво та розповсюдження якої взяла на озброєння організована злочинність та прибутки від якого йдуть на фінансування інших злочинів (таких як торгівля зброєю та наркотиками), що в умовах воєнного стану в Україні становить критичну небезпеку для нашої країни. Швидкі гроші, отримані від продажу контрафактної продукції в умовах війни в Україні, з великою вірогідністю можуть бути скеровані на потреби ворога» [3].

Не гребує контрафактом країна-агресорка. Так, у результаті запровадження санкцій росія підготувала список товарів, які ввозитимуться контрафактом: серед них автомобільні бренди Tesla та Jaguar, технологічні бренди Apple та Samsung, консолі Xbox та Play Station та десятки інших виробників. При цьому у РФ контрафакт називають «паралельним імпортом», що передбачає ввезення в країну без дозволу правовласника на товар, продаж якого розпочався в інших країнах світу. Щодо смартфонів та техніки контрафакт хочуть ввозити під марками Apple, Asus, HP, Panasonic, Samsung, Nokia, Sony, Intel тощо, побутову техніку Electrolux, Miele, Siemens, Dyson тощо, приставок X-Box, PlayStation, Nintendo [1].

Вважаємо, що дані законодавчі зміни потребують оперативного перегляду, адже їхня реалізація на практиці супроводжується значними ризиками, в тому числі і для національної безпеки нашої держави. Як

альтернативне рішення за доцільне вбачається підтримка позиції правовласників [3], що раціональнішим є удосконалення автоматизованої системи аналізу й управління ризиками Державної митної служби України з метою повного виключення суб'єктивного людського фактору та здійснення перевірок вантажів, які за кодами УКТ ЗЕД збігаються із товарами, щодо яких митниці України застосовували заходи у відповідності до розділу XIV Митного кодексу України впродовж двох останніх років. При виявленні товарів з ознаками порушення прав ІВ в умовах воєнного стану доцільно обмежити заходи, застосовувані митницею, можливістю скласти протокол про порушення митних правил на основі висновку правовласника стосовно ознак його контрафактності. За рішенням суду чи іншого органу, уповноваженого на період дії воєнного часу, означені товари мають бути безоплатно передані для забезпечення потреб освітніх, медичних закладів, установ і закладів соціально-культурної сфери, інших установ чи закладів, які фінансуються за кошти державного чи місцевого бюджетів, або такі товари підлягають переробці, утилізації чи знищенню.

Список використаних джерел

1. Гордийчук Д. РФ хочет контрафактом ввозить Apple, Tesla, Jaguar и другие бренды. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2022/04/23/686165/>
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
3. Пахаренко О. Здійснення митними органами заходів зі сприяння захисту прав інтелектуальної власності на період дії воєнного стану – позиція професійної спільноти. URL: <https://pravo.ua/zdiisnennia-mytnymu-orhanamy-zakhodiv-zi-spryiannia-zakhystu-prav-intelektualnoi-vlasnosti-na-period-dii-voiennoho-stanu-pozytsiia-profesiinoi-spilnoty/>

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану. 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

Заневська І.В.

*аспірантка кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет*

ІННОВАЦІЙНІ МЕДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Одним із важливих напрямів реалізації інноваційної політики в Україні є впровадження наукових розробок, які містять нові й удосконалені методи профілактики, лікування та реабілітації. Нововведення у медичній галузі, як правило, пов'язані з правом інтелектуальної власності, що покликане забезпечити їх захист при застосуванні у медичній практиці та передбачити справедливий розподіл винагороди за їх використання.

Останнім часом підвищилась роль інноваційних процесів у розвинених країнах світу. В Україні також відчуваються певні тенденції в долученні економіки держави до світових інноваційних процесів. Саме за допомогою інновацій є можливість покращити стан багатьох сфер народного господарства. Проте, основою розвитку економіки будь-якої держави є людина. Тому однією із пріоритетних галузей, де інноваційні процеси повинні бути негайно застосованими, є медична сфера.

Питання правової охорони, порядку створення, захисту та особливостей застосування інноваційних медичних технологій в Україні регулюються Конституцією України від 28.06.1996 р., Цивільним кодексом України від 16.01.2003 р., Господарським кодексом України від